

Kommunuskatturin kemur ikki á skattalistan!

Har ein skriðan er lopin er onnur væntandi

— segði Vilhelm Johannesen undir 1. viðgerð av skattauppskotinum hjá landsstýrinum, og sipaði til, at landsstýrið aftur ætlar at loyva koyrifrádrátti. Vilhelm Johannesen vísti á, at varð koyrifrádráttur loyvdur, kom eisini krav um at fáa aðrar frádráttir aftur í skattalógina. So er einki vunnið á stig fram móti eini einfaldari kelduskattaskipan.

Annars vísti Vilhelm Johannesen á, at einki var um binding av spardum skattapeningi. Heldur einki var um, at loyvi skuldi verða givið at draga goldnan skatt frá, og einki var um hægri barnafrádrátt. Tað hava annars teir flokkar, sum nú sita í landsstýrinum skotið upp ella boða frá áður

Tá landsstýrismaðurin Torbjørn Poulsen á einum av teimum seinastu fundunum, aðrenn lögtingið fór heim í jólafrí, fekk orðið til framlegu av tí lögtingsmáli, sum er til 1. viðgerð í dag, nevniliga lögtingsmáli nr. 64/1981: Broyting í lögtingslóg um landsskatt og kommunuskatt, sat eg her í salinum og lyddi á, men aðrenn tingskrivarin var liðugur við at byta málið út og aðrenn landsstýrismaðurin rættuliga var komin í gongd við at lesa, sat eg og gitti fyrri mær sjálvum, hvat hetta lógaruppskotið nú mundi fara at innihalda.

Roknaði við binding av avskrivadum peningi

Eg gitti at tað í fyrsta lagi fór at innihalda nakrar reglur um binding av avskrivadum peningi, at tað í øðrum lagi fór at innihalda ein hægri barnafrádrátt í landsskattinum og at tað í triðja lagi fór at innihalda eina lækking í landsskattinum hjá teimum lægru inntøkunum.

At hesar triggjar broytingarnar fóru at vera við, var eg als ikki í iva um, men síðani var eg eitt sindur í iva um, annaðhvørt uppskotið eisini fór at innihalda nakrar reglur um kapitalvinningskatt í sambandi við sølu av skipum og byggingum til vinnuligt endamál.

Og tað, at eg sat her og gitti júst so, var ikki av berari tilvild, men hevði hetta fleiri og goðar grundir, sum eg í stuttum eisini fari at nevna.

Sjálvstýrisflokkurin kom við uppskot tá — men nú?

Tann 8. september 1980 ella tveir mánaðar aðrenn seinasta lögtingsval, kom eitt uppskot til samtyktar hjá tingi, ið hevði til endamáls at áleggja landsstýrinum at koma við upp-

skoti til binding av avskrivadum peningi.

Uppskoti til samtyktar varð framlagt av sjálvstýrisflokkinum — og tá nú sjálvstýrismaðurin, Torbjørn Poulsen, um tað mundið tá lögtingsmál nr. 64 varð framlagt, hevði reiðrast úti í Tinganesi í nærum eitt heilt ár sum landsstýrismaður í figgjarmálum og harvið eisini í skattamálum, so kundi eg ikki vænta annað, enn at hetta uppskoti fór at hava nakrar reglur um binding av avskrivadum peningi sum høvuðsinnihald. Men so varð ikki.

Heldur ikki hægri barnafrádráttur?

Tá vit í september í fjør høvdu inntøkulógaruppskot landsstýrisins til umrøðu her á tingi, vistu vit í javnaðarflokkinum m.a. á tann skeivleika, at landsstýrið ikki samstundis gav barnaríkum familjum og láginntøkunum eina rimuliga kompensasjon fyri tað ógættu tollbyrðuna, sum inntøkulóg landsstýrisins fóru við sær.

Tá vóru samgongumenn skjóttir upp á røðarapallin við lyfti um, at landsstýrið seinni skuldi koma við uppskoti til broyting í skattalógini, sum m.a. skuldi innihalda ein hægri barnafrádrátt í landsskattinum og ein lækking í landsskattinum hjá teimum lægru inntøkunum og tí kundi eg yvirhøvur ikki vera í iva um, at hesi bæði lyftini vóru við í uppskotinum, men so var ikki.

Eingin skattafrádráttur

Heldur ikki er nakað í uppskotinum um, at goldin skattur aftur kann dragast frá. Tá undanfarna landsstýrið legði fram uppskot um broytingar í skattalógini í 1978 segði Agnar Nielsen, úr sambandsflokkinum, í álitinum til málið, at einasta

trygd, skattgjaldarin hevur havt móti óavmarkaðari hækking í skatti, er, at hann kann draga goldnan skatt frá. Hetta er heldur ikki við í uppskotinum.

Sambandsflokkurin hevði tí uppskot til samtyktar, at málið verður sent landsstýrinum, og lögtingið áleggur landsstýrinum at gera eitt nýtt uppskot til skattalóg, sum inniheldur reglur um: 1: At skattafrádráttarreglan framvegis er galdandi og 2: At serskattning fer fram av øllum hjúnum.

Eingin kommunuskattur á skattalistanum

Í teimum førum umfatar hetta uppskoti smærri tekniskar broytingar, har lógin verður lagað eftir galdandi praksis hjá okkara skattamyndugleikum.

Í galdandi skattalóg verður ásett, at tann áliksnaði kommunuskatturin skal standa útroknaður á skattalistanum, meðan tað nú verður skotið upp at broyta hesa áseting, soleiðis at tann áliksnaði kommunuskatturin ikki skal standa á skattalistanum.

Grundgevingin fyri broytingini er tann, at tá áliksnaði kommunuskatturin stendur á listanum, so ber til hjá folki at rokna út, hvussu stóra lániskuld teir einstøku skattgjaldarnir hava.

Tey seinastu árinu hava skattamyndugleikarnir av somu orsök nýtt ta praksis, ikki at seta tann endaliga áliksnað kommunuskattin á listan. Broytingin hevur sostatt til endamáls at laga lógina eftir galdandi praksis.

Her verður eisini skotið upp, at seta eina almenna kreditreglu inn í skattalógina, soleiðis at persónar, sum hava skattskyldu í Føroyum, men hava gildið skatt úttanlands av inntøku har, kunnu fáa hendað skatt mótröknaðan skattinum í Føroyum.

Hendan mannagongd verður sum er praktiserað av skattamyndugleikum og hevur hendað broytingin sostatt eisini til endamáls at laga lóggevuna eftir verandi praksis.

Føroyingar í Grønlandi

Síðani er talan um nakrar aðrar smærri og meira ella minni tekniskar broytingar. Skotið verður m.a. upp, at broyta reglurnar viðvíkjandi skattning av føroyingum, sum arbeiða og búgva í Grønlandi.

Í teimum førum har maður er fluttur til Grønlands við húski, hevur tað higartil verið so, at skattskyldan í Føroyum er fallin burtur, tá hann hevur verið í Grønlandi í tvey ár.

Er húskið so flutt aftur til Føroyar eftir at tey tvey árinu eru liðin, meðan maðurin framvegis hevur arbeiði í Grønlandi, er bert konan komin undir skattskyldu í Føroyum og ikki maðurin.

Nú verður skotið upp, at í teimum førum har húskið flytir heim aftur eftir at tvey ár eru liðin, skal maðurin eisini koma undir skattskyldu í Føroyum.

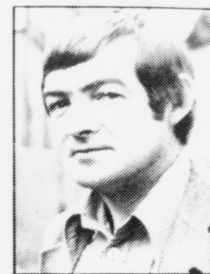
Hetta er ein sjálvsøgd og náttúrlig broyting, tá hugsað verður um, at tað er tað samfelagið, ið húskið hevur tilhald í, sum ber útreiðslurnar til heilsu-røkt, undirvising o.s.fr.

Skattgjaldning í teimum kommunum

Higartil hevur líkningsráðið givið landsstýrinum tilmæli, tá skattur hjá ávisum persóni skal býttast millum tvær ella fleiri kommunur, meðan avgerðarrætturin í hesum málum hevur ligið hjá landsstýrinum.

Sambært uppskotinum skal avgerðarrætturin nú eisini ligga hjá líkningsráðinum. Men vit ivast í, um tað er rætt at geva Líkningsráðinum sein-

ting-nýtt

asta orðið. Møguliga kann Landsstýrið ella landsskattanevndin virka sum kærustovnur.

Í lötuni er tað so, at persónur, sum hevur atvinnu í aðrari kommunu, ikki kann draga rentuútreiðslur frá í atvinnukommununi.

Her verður skotið upp, at hann eftir ávisum reglum eisini fær loyvi at draga rentur frá í atvinnukommununi, tá talan er um rentur, sum hann av ávisari orsök ikki fær drigið frá í heimakommununi.

Skyldu at uppgæva samsýningar

Her verður eisini skotið upp, at broyta gr. 71 so, at ongin ivi skal verða um, at øll, sum hava útgildið ella góðskrivað lönir, samsýningar og tilíkt, úttan mun til um útgjaldarin er skattskyldugur ella ikki, hava skyldu til at geva skattamyndugleikum upplýsingar um hetta.

Endamálið við hesi broytingini er at geva skattamyndugleikum størri møguleika fyri at hava eitt gott og effektivt eftirlit við øllum teimum, sum fáa lön, samsýningar og tilíkt. Og hetta er sjálvandi í lagi.

Í hesum sambandi fær ein kortini hug at spyrja, hvussu tað er verðið við hinum ella teimum, sum ikki fáa lön, samsýningar og tilíkt, men fáa sínar úrtøku við egnum virkið. Fremja vit yvirhøvur nøkur tiltøk, ið geva skattamyndugleikum størri møguleika fyri, at hava eitt gott og effektivt eftirlit við hesum partinum av skattgjaldarunum?

Í hesum uppskotinum er í hvussu so er onki, sum bendir á, at so skal verða.

Í øðrum londum, t.d. í Noreg, er tað ein treyt fyri at fáa rentufrádrátt góðtiknan, at persónur, ið tekur lán til húsabygging, uppbygging, umbygging ella annað, letur skattavaldinum eitt fullgiggjað yvirlið yvir hvar peningurin er farin. Hetta gevur skattamyndugleikum eitt ávíst eftirlit við teimum, sum reka egið virkið, tað veri seg sølu- ella entreprenørvirkið, og er

hetta ein regla, sum vit eisini eiga at umhugsa her heima hjá okkum.

Koyrifrádrátturin og kelduskattaskipan

Høvuðsinnihaldið í hesum uppskotinum er, at frádrátturin fyri flutning millum bústað og arbeiðs-pláss, (tá fjarstøðan er 7 km. ella meira), aftur verður loyvdur og at tað somuleiðis aftur verður loyvt at draga frá fyri dupult húsarhald.

Saman við flestu øðrum frádráttum fullu hesir frádráttir burtur við skattalógarbroytingini í 1978. Hinvegin fingi allir lön-takarar tá ein fastan lön-takarafrádrátt, ið stórt sæð varð mettur at geva øllum lön-takarum eins stóran frádrátt, sum allir teir nógvu og ymisku frádráttirnir frammanundan góvu tilsamans.

Vit eiga at gera okkum greitt, at tað er heilt ógjørlegt at fáa eina skattalóg, sum er rættvis uppá millimetur. Hetta letur seg yvirhøvur ikki gera.

Motivið aftan fyri skattalógarbroytingina í 1978 var, at gera sjálvuppgávuna og skattaalikningina einfaldari við tí fyrri eygað, at vit seinni skuldu hava eina kelduskattaskipan, ið varð lott at liva undir hjá tí vanligu skattgjaldaranum, og sum varð lott, einföld og ódyr at umsita.

Mett varð, at tá kelduskattaskipanin fór at virka, vildi umleggingin í 1978 spara bæði arbeiði, við tað at reguleringarnar við endan av skattaárinum fóru at verða munandi færri. Hetta vildi eisini givið skattamyndugleikum stóran møguleika fyri at arbeiðið við skattauppgávu hjá teimum, sum hava egið virki.

Eg haldi meg hava varhugan av, at síðani 1978 hava hesi viðurskipti laga seg so, at tað eru fleiri og fleiri dømir um, at arbeiðsgevarar sjálfur rinda flutning og upphald fyri tað arbeiðsfólk, sum teir hava í arbeiði. Virkir og arbeiðsgevarar hava jú bókhaldsskyldu og skulu lata skattamyndugleikum rakstrarroknskap og har

Framhald á síðu 15